

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 9. oktober 2013
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Katrine Ledam
Rasmussen
Sagsnr.: 2013-6142-0061
Dok.: 910993

Notat til Folketingets Europaudvalget om afgivelse af bemærkninger i

EU-Domstolens sag udtalelse 2/2013 vedr. EU's tiltrædelse af EMRK

1. Indledning

Kommissionen har i medfør af artikel 218, stk. 11, i Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) anmodet EU-Domstolen om en udtalelse om, hvorvidt udkastet til aftale om Den Europæiske Unions tiltrædelse af den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (EMRK) er forenelig med traktaterne.

Kommissionen har i anmodningen om en udtalelse redegjort for Kommissionens retlige vurdering af ovennævnte spørgsmål og har på baggrund heraf anført, at aftaleudkastet efter Kommissionens opfattelse er i overensstemmelse med traktaterne

2. Baggrund

Med Lissabon-Traktaten besluttede EU's medlemsstater, at EU skulle tiltræde EMRK, jf. artikel 6, stk. 2, i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU). Tiltrædelsen af EMRK er dermed en del af implementeringen af Lissabon-Traktaten.

Der er knyttet en protokol til Lissabon-Traktaten vedrørende TEU artikel 6, stk. 2. Det følger af blandt andet af denne protokol, at aftalen om Unionens tiltrædelse af EMRK skal afspejle nødvendigheden af at bevare Unionens og EU-rettens særlige karakteristika og skal sikre, at tiltrædelsen hverken berører Unionens kompetencer eller institutionernes beføjelser. Videre følger det af protokollen, at aftalen ikke må berøre TEUF artikel 344, hvorefter medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

eller anvendelsen af TEU og TEUF afgjort på anden måde end fastsat i TEUF.

Kommissionen har på vegne af EU gennemført forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK.

På et møde i Strasbourg den 3.- 5. april 2013 lykkedes det Kommissionen og Europarådets medlemsstater at nå til enighed om et udkast til en tiltrædelsesaftale.

Kommissionen har som allerede anført forelagt udkastet til tiltrædelsesaftale for EU-Domstolen med henblik på at få EU-Domstolens vurdering af aftalens forenelighed med EU-retten.

Herudover udestår, at Kommissionen fremsætter forslag til interne EU-regler af betydning for tiltrædelsen, og at disse vedtages (med enstemmighed). Endvidere udestår vedtagelse (med enstemmighed) af en rådsafgørelse, der skal bemyndige EU til at tiltræde aftalen, samt efterfølgende ratifikation af tiltrædelsesaftalen i samtlige Europarådets medlemsstater i overensstemmelse med deres nationale forfatninger.

3. Hovedelementerne i aftaleudkastet om EU's tiltrædelse af EMRK

Med tiltrædelsen vil Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) i modsætning til i dag kunne behandle klager over EU som sådan.

Indtræden som medindstævnt i en klagesag ved EMD

På den baggrund indeholder aftaleudkastet bestemmelser om, at EU i visse tilfælde skal kunne indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt mod en medlemsstat, ligesom en medlemsstat i visse tilfælde skal kunne indtræde i en klagesag anlagt mod EU. Den medindstævnte er herefter part i sagen og kan afgive indlæg.

EU kan indtræde som medindstævnt i en sag anlagt mod en medlemsstat i tilfælde, hvor den handling eller undladelse, som klagesagen vedrører, ikke kunne have været undgået, uden at den indklagede medlemsstat derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-lovgivningen.

En medlemsstat vil have mulighed for at indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt imod EU, hvis sagen vedrører en handling eller undladelse, som ikke kunne have været undgået, uden at EU derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-ret på traktatniveau, som alene kan ændres ved aftale mellem EU-medlemsstaterne.

EMD kan i disse sager beslutte, at parterne holdes fælles ansvarlige for en eventuel krænkelse af konventionen.

Forudgående inddragelse af EU-Domstolen

Inden EMD afgør en klagesag, hvori EU er indtrådt som medindstævnt, skal EU-Domstolen have mulighed for at træffe afgørelse om den omhandlede EU-lovgivnings overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, såfremt en sådan afgørelse ikke allerede måtte være truffet.

For at undgå unødige forsinkelser af klagesagen ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol skal EU-Domstolen i disse sager træffe afgørelse efter en hasteprocedure.

EU's deltagelse i konventionsorganerne

EU får en dommer ved EMD, og EU kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Ministerkomité, når komitéen udøver sine funktioner i forhold til EMRK. Dog vil EU alene skulle høres, når der er tale om vedtagelse af rekommandationer og lignende, der berører EMRK-retlige aspekter. Udkastet til tiltrædelsesaftalen indeholder endvidere særlige afstemningsregler i Ministerkomitéen i de klagesager, hvor EU og EU-medlemsstaterne er indstævnte.

En delegation fra Europa-Parlamentet kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Parlamentariske Forsamling, når forsamlingen udøver sine funktioner i forhold til valg af dommere.

4. Regeringens indstilling til sagen

Fra dansk side er det i forbindelse med forhandlingerne af aftaleudkastet løbende blevet tilkendegivet, at Unionens tiltrædelse af EMRK er et væsentligt element i implementeringen af Lissabon-Traktaten og et betydningsfuldt skridt for beskyttelsen af menneskerettighederne og de grundlæggende rettigheder i EU.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at aftaleudkastet er i overensstemmelse med traktaterne. Regeringen vil afgive bemærkninger i sagen, hvori der udtales støtte til Kommissionens retlige vurdering og konklusion.